

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefranhrihan pismen se sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pos. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112

Zadnji rok za Mladinsko Matico je razviden v današnjem listu. Pošljite takoj naročilnice!

Činovniški savez za izboljšanje materialnega položaja državnih uslužbencev.

Dne 24. marca 1929 je bila predana g. predsedniku vlade naslednja spomenica:

Gospod predsednik!

Glavni savez državnih uradnikov in uslužbencev, kot predstavnik znatne organizirane večine državnih uradnikov, uslužbencev in upokojencev vseh strok in iz vseh krajev naše države, si Vam usojja predložiti sledečo spomenico:

Položaj državnih uradnikov in uslužbencev v naši državi je povsem nepovoljen. Njihovi prejemki niso niti približno zadostni, da jim zagotovijo skromno in dostojno existenco. Še težji pa je položaj državnih upokojencev in upokojenk, posebno onih, ki jim je bila nakazana pokojnina po starih zakonih. Mnogi od teh, bivših delavcev za dobrobit države in naroda, in njihove družine danes skoro stradajo z dohodki, ki jih jim nudi država.

Plače, ki so bile določene po uradniškem zakonu z dne 31. julija 1923, niso bile za ogromno večino državnih uradnikov niti takrat zadostne. Medtem so bili po uveljavljenju tega zakona, dohodki državnih uslužbencev celo znižani, kar je, razumljivo, ustvarilo še slabši in neznojniji položaj državnega uradništva. Tako so bile znižane meseca julija 1926 draginjske doklade radi nesreče, ki je zadela del naše države s poplavo in še danes se izplačujejo draginjske doklade v zmanjšanem znesku. Državni uradniki in uslužbenci so bili tedaj edini, ki so dali svoj tribut v splošno državnem in narodnem interesu. Z zakonom o neposrednih davkih z dne 8. februarja lanskega leta, so bile običajno zvišane davčne stopnje na dohodke uradnikov in uslužbencev. Ta zakon je prinesel faktično ponovno znižanje dohodkov. Nadalje je bila s stanovanjskim zakonom z dne 1. maja lanskega leta, zmanjšana zakonska zaščita, ki so jo do tedaj uživali državni uradniki, uslužbenci in upokojenci kot ekonomsko šibak sloj. S povzemanjem izdatkov za stanovanje, brez odgovarjajočega zvišanja zakonite stanarine, so njihove plače ponovno znižane, pravzaprav je znižan oni del plače, ki je določen za vsakdanje potrebščine. Končno je sedaj predvideno ponovno znižanje plač na račun vplačevanja v pokojninski sklad za družinske pokojnine.

Ako upoštevamo vse znižanje od leta 1924., tedaj so zmanjšane letne plače državnih uradnikov in uslužbencev gotovo v višini ene mesečne plače. Draginja se med tem ni zmanjšala, nego se je, posebno v zadnjih mesecih celo povečala.

Taki življenjski pogoji državnih uslužbencev so morali neizogibno nepovoljno vplivati na službo, ki jim je poverjena. Brezdvomno pa se mora večina slušajev netočnega in nepravilnega vršenja službe od strani poedinih državnih organov razjasniti pred vsem z ozirom na njihov reven, absolutno nezadosten materialni položaj. Priznati se pa mora, da je število takih slučajev med uradništvom v naši državi mnogo manjše, nego bi se moglo pričakovati, da jih bo, v primeri s takimi razmerami v katerih živi uradništvo.

Čeravno nam je znano, gospod predsednik, da namerava kraljevska vlada, ki ji imate čast načelovati, izboljšati položaj državnih uslužbencev v naši državi, ki jim da na ta način možnost, da posvetijo vse svoje sposobnosti izključno delu za dobrobit naše države in narodne zajednice, smo smatrali za dolžnost, da Vas tudi s svoje strani vprašamo, da izvolite uporabiti vso svojo visoko avtoriteto, da se ta, tako zaželjeni in potrebni rezultat doseže čim prej. Priložnost za to se bo nudila ob priliki revizije uradniškega zakona. Savez, pravzaprav državni uslužbenci, Vas prosijo, naj poskrbite, da se izvrši revizija čim prej in v skladu z njihovimi stanovskimi interesi, ki se v vsem skladajo z interesi države kot celote. V resnici je težko zamišljati resno in trajno izboljšanje splošnega stanja v državi, ako se ne izboljša moralni in materialni položaj onih, katerih pošteno in natančno delo naj vodi do izboljšanja splošnega stanja.

Istočasno Vas savez naproša, da imate ravno tako v evidenci izboljšanje sedanjega žalostnega položaja državnih upokojencev in upokojenk.

Gospod predsednik upajoč da se odzovete tej prošnji, Vas prosimo, da blagovolite sprejeti izraz našega odličnega spoštovanja.

Predsednik: Glavni tajnik:

Dr. Mih. T. Jovanović. Dr. Mil. R. Dordević.

Kmetska nadaljevalna šola v svojem odnosu do osnovne šole.*

Samo ene plati vprašanja se nameravam dotakniti, t. j. vprašanja, kdo naj poučuje na kmetskih nadaljevalnih šolah. Naše stališče je sicer znano, toda zadeva je postala zopet aktualna in treba je, da povemo po svojo mnenje.

Kakor hitro smo začeli bolj programatično proučavati socialne razmere, v katerih živi in dorašča naša kmetska mladina in se nekoliko globlje zanimati za gospodarske razmere na kmetih, je moralo v nas samih posebi dozoreti prepričanje, da opravljamo samo polovičarsko delo, dokler prepuščamo kmetsko mladino po končani osnovni šoli njeni usodi, in da ostane podeželska šola, dokler ne posveti svoje skrbi tudi zrelejši mladini in jo uvaja v poklicno življenje samo, nepopolna in razmeroma draga institucija, ki širokim slojem našega kmetskega ljudstva ne more nadomeščati posebnih poklicnih izobraževališč. Hkrati smo si morali priznati, da ni nobene resne možnosti, da bi se mogle ustvariti za maso naše kmetske mladine posebne institucije, kjer bi se izobraževala za svoj poklic. Preprost račun nam dokazuje, da strokovne šole, pa ko bi se njih število podestorilo, in bi bile vse brezplačno dostopne kmetski mladini, ne bi mogle te naloge rešiti. Potemtakem smo morali priti do zaključka, da se mora podeželska šola izgraditi tako, da dobi vsaka osnovna šola kot nujno potrebno organsko dopolnilo svojo nadaljevalno šolo tako za fante kot za dekleta, ki bi nudila starejši kmetski mladini osnovno izobrazbo za poklicno življenje. Tej nalogi osnovna šola ne more ustreči, pa ko bi bila po svojem ustroju še tako prilagodena kmetskimi razmeram. Ona lahko mnogo več kot doslej stori za vzgojo v poklicni smeri, ona se lahko po svojem učnem načrtu lahko v mnogo večji meri ozira na potrebe kmetskega življenja, in naša težnja je, da jo v tej smeri reformiramo, nihče pa, ki pozna njene naloge, pogoje njenega dela in meje njenega udejstvovanja v celotnem sistemu ljudskih izobraževalnih ustanov, ji ne bo naprtil naloge, ki so ji po njeni bistvu tuje in ki jim ne more biti kos. Vse ob svojem času! Ne samo praktični tudi globlji psihološki razlogi so bili merodajni, da smo se izrekli za sprejemanje starejši mladine (od 17. starostnega leta dalje) v kmetsko nadaljevalno šolo. Dasi se torej kmetska nadaljevalna šola po svojih nalogah in svojem ustroju bistveno razločuje od osnovne šole, vendar ji moramo smatrati in jo bomo smatrali kot organski del podeželske šole, ki je z njo neločljivo združena po osebni učitelja in ki se mora razviti v enako splošno ustanovo kot je osnovna šola sama. Ona mora postati ljudska šola v pravem in najširšem pomenu besede. Le tako in edino tako je mogoče pri nas res velikopotezno reševati in rešiti pereči problem izobrazbe našega kmetskega ljudstva. Ta rešitev leži tako na dani, da mora že imeti svoje postranske račune, kdor se ji izogiblje in pri mas išče drugega izhoda. Za tako splošno dostopno šolanje kmetske mladine bi morali sicer izobraziti in nastaviti novo posebno kategorijo učiteljstva in v vsakem večjem okolišju tudi v goratih nedostopnih krajih ustanoviti posebno poklicno izobraževališče. Na to seve nihče resno ne more misliti, zato se iščejo razne, bolj ali manj umetne kombinacije strokovnega izobraževanja kmetske mladine, ki se opirajo na osnovno šolo in računajo na sodelovanje učiteljstva kot posebnih učnih moči. A držalo bo le to, kar je preprosto, zdravo in brez postranskih računov zasnovano.

Edini pogoj za organsko priklopitev kmetske nadaljevalne šole podeželski šoli je primerna priprava in izobrazba ljudskošolskega učiteljstva za novo obsežno nalogo. Toda tu gotovo ne srčavamo na nepremostljive ovire. To so izkušnje drugod pokazale. Najvažnejše je gotovo, da je v učiteljstvu samem volja posvetiti se novi nalogi. Učiteljstvo samo je nezadovoljno s sedanjim načinom svojega šolskega izobraževanja in ob raznih prilikah smo v tem pogledu ob razložili svoje stališče. Seve si od reforme učiteljstva ne obetamo dosti. Vseeno pozdravljamo, da so na merodajnih mestih začeli o stvari razmišljati. Prišli bodo zanesljivo prej ali slej do istih zaključkov kot mi.

Računajoč s tem, da se vprašanje učiteljske šolske izobrazbe ne bo še tako kmalu velikopotezno v našem smislu rešilo, si kot provizorij želimo osnovanje posebnega zavoda od strani oblastne samouprave z interнатom in zemljiščem, kjer bi se v daljših

tečajih usposabljali za delo v kmetski nadaljevalni šoli oni učitelji, ki so že nekaj let uveljavili med kmetskim ljudstvom, spoznali njegove razmere in ki jih delovanje na kmetih v resnici veseli.

Nam nikakor ni do tega, da bi se ustvaril čez noč kak nov šolski mehanizem z birokratskim aparatom. Niti si ne želimo, da bi se danes z zakonom ustvarila obveznost za obisk kmetskih nadaljevalnih šol. Hočemo, da se to šolstvo polagoma organsko razvija in da se sproti ustvarjajo pogoji za njegov uspešen razvoj. Na eno pa ne moremo nikdar in pod nobenim pogojem pristati: da bi se med nas in kmetsko nadaljevalno šolo vrinil kak tretji faktor, ki bi umetno pretrgal kontinuiteto našega dela. Tu ne igrajo pri nas nobeni stanovski oziri ali predsodki kake vloge, ampak zgolj stvarni razlogi, ki leže na dani. Nič ni naravnije, kot da oni, ki je vodil in vzgajal mladino od detinske dobe, ter pozna razmere, v katerih je otrok doraščal in krajevne potrebe, ostane učitelj in voditelj te mladine tudi v dobi, ko prestopa v poklicno življenje in v poklicnem življenju samem. Dejstva, ki govore za to, so tako preprosta, očitna in jasna, da je škoda izgubljati o njih besede. V katerikoli smeri vrši kdo med kmetskim ljudstvom kako izobraževalno in vzgojno nalogo, prvi pogoj za uspešno delo je, da svoj delokrog in njegove razmere, značaj in običaje ljudstva pozna. Da se taka dejstva prezirajo, dokazuje, kako šablonsko birokratično večsah rešujemo vprašanja, ki segajo globoko v življenje naroda in zahtevajo poglobljenega poznanja ljudstva in mladine.

Zgrešeno pojmovanje o nalogah učitelja — pa bodi to izključno strokovni učitelj — bi imel, kdor bi pričakoval od institucije potovalnih učiteljev, da bi mogla nadomestiti stalnega, v kraju samem in njegovem ljudstvu ukoreninjenega učitelja. Potovalni učitelj lahko kot strokovnjak vrši naloge, ki je ne more prevzeti nobeden drugi, kot reden učitelj naše kmetske mladine pa je in ostane izhod v silo in je začasno na mestu edino tam, kjer ni najti za enkrat druge rešitve. Učiteljeva naloga ni le edino ta, da nudi mladini nekaj osnovnega poklicnega znanja, ampak tudi ta, da vzdržuje z mladino po izvršeni šoli trajne stike in ustvari iz kmetske nadaljevalne šole neko središče za vse nadaljnje poklicno izobraževalno delo v občini. Radi priznamo, da so gospodinjski tečaji, ki so jih prirejale potovalne učitelje, rodili mnogo dobrega sadu, toda mase kmetske ženske mladine ne morejo zajeti in tudi pri najboljši volji ne morejo doseči tega kot domača učiteljica s svojimi trajnimi stiki z mladino. Se v veliko manjši meri bi mogel potovalni učitelj nadomeščati stalnega učitelja v kmetski nadaljevalni šoli. Poizkusov v tej smeri je bilo drugod že dosti, a vsi so dokazali, da to ni pot za resno reševanje velikega problema. Poskušali so s tem, da so strokovnemu učitelju dodelili gotovo, razmeroma majhno okrožje, v katerem je po nekem vrstnem redu obiskoval vse kmetske nadaljevalne šole in tam poučeval strokovne predmete, dočim so ljudskošolski učitelji poučevali tkzv. splošne. Izkazalo se je, da tudi to ni noben izhod in nobena resna rešitev. Ze sama izbira dobrih učiteljev je delala največje težave. Če so takega našli, ni dolgo vztrajal na svojem mestu. Preglavico je delala tudi zaposlitev teh učiteljev v posletnih mesecih. Razmerje med njim in ljudskošolskimi učitelji kot sotrudniki v šoli ni bilo vselej tako, kakor bi moralo biti.

Tudi je stroga ločitev strokovnih od splošnih predmetov v kmetski nadaljevalni šoli umetna in nevzdržna, ker mora pri pouku segati eno v drugo, ker zahteva kmetska nadaljevalna šola svoj poseben učni postopek in se da piči učni čas ekonomsko in intenzivno izrabiti le pri čim spretnje izvedeni koncentraciji pouka. Kratka učna doba, posebne krajevne razmere, ki so v enem in istem okraju lahko silno različne, različna predizobrazba učencev, vzgojne naloge šole, ki so enako važne kot naučne, zahtevajo v kmetski nadaljevalni šoli posebne metode, posebno poglobitev v vzgojne probleme podeželske šole, uveljavljanje delovnega principa, ki v središče pouka ne postavlja snov, ampak gojenca, ki stremlji za tem, da zagrabí vso osebnost mladega človeka, da zbudi v njem samodelavnost, iniciativnost ter trajno težnjo po samoizobraževanju. Kdor si domišlja, da bo s predavanji samimi dosegel zaželjeni uspeh, ne pozna zakonov duševnega razvoja mladine. Čim manj je v kmetski nadaljevalni šoli prilike za praktični pouk v naravi, tem večjega pomena je, da zna učitelj

telj učenca za stvar ogreti in navdušiti, pa bodi na škodo sistematičnega znanja. Naravno je, da je delo v kmetski nadaljevalni šoli tem uspešnejše, v čim večji meri ima en sam učitelj pouk in vzgojo v rokah — seve, ako je ta učitelj pravi. Ni vsak ljudskošolski učitelj dober vzgojitelj in metodik, v splošnem pa ga njegovo vsakdanje delo v nerazvitim otrokom le sili in usposablja, da podaja snov kolikor toliko nazorno in zanimivo in jo izbira tako, kakor je primerna razvojni stopnji učenčevi.

Po vseh izkušnjah in opazovanjih drugod in tudi deloma pri nas, je pač najprimerneje za našo tipično kmetsko nadaljevalno šolo na vasi, ako domači učitelj poučuje tudi takozvane strokovne predmete, v kolikor gre za prirodopisne osnove stroke v ožjem pomenu besede. Kjer pa se začneja stroka sama, tam je strokovnjak na mestu. V kmetski nadaljevalni šoli pa se morejo v glavnem poučevati le elementi strokovne izobrazbe. Za poučevanje teh se bo brez nadaljnega lahko usposobil ljudskošolski učitelj, ako se mu bo dala prilika za to. Ni enega razloga ni, da bi se v te namene izobraževala posebna kategorija učiteljev, katerih znanje bi moglo biti pri današnji specializaciji globjega strokovnega študija končno tudi le bolj splošnega, univerzalnega značaja. Marsikateri izkušen sadjar in vrtnar med domačim učiteljstvom bi ga brez dvoma v tem področju prekašal, in bi si ne pustil vzeti, da bi na svojem šolskem vrtu sam podajal praktični pouk. Obseg sodelovanja strokovnjakov specialistov pri pouku — in to ne bodo samo kmetski strokovnjaki — se bo ravnal po obsegu skupnega učnega časa in možnosti sodelovanja samega. Na večini šol bo učni čas tako pičlo odmerjen, da se bo morala že radi tega učna snov omejiti na minimum in tudi strokovnjaki tako oddaljeni, da ga bo mogoče le redkokdaj poklicati. Takrat pa, kadar se ga pokliče, mora biti osnovno znanje za razumevanje njegovega podavanja pri učencih že dano. Naloga učitelja in strokovnjaka se spopolnjujeta. Kmetska nadaljevalna šola bo pripravljala pot delu strokovnjakov, ki bo šele takrat v resnici uspešno, ko bo našel povsod kader razumnih, za stvar vnetih poslušalcev. Vsa nasprotstva med učitelji na eni in strokovnjaki na drugi strani so umetna in izginejo, ako so kje obstojala, ko bo izkušnja pokazala, da drug drugega rabita. V enem pogledu pa smo neposrečljivi: kmetsko nadaljevalno šolo kot poklicno izobraževališče najširjih plasti kmetskega ljudstva smatramo kot sestaven del podeželske šole, neločljivo z njo združene po osebni enega in istega učitelja, bodi da je organizacijsko radi danih razmer tudi samostojna. Vzemite učitelju možnost delovanja v tej šoli, vzemite mu glavno besedo pri njenem razvoju in vzelite mu glavni nagib za njegovo stremljenje po temeljitejši izobrazbi v oni smeri, ki ga usposablja za delo med kmetskim ljudstvom, onemogočili ste tudi prav zanesljivo razmah kmetskega nadaljevalnega šolstva. Vse drugo, kar boste namesto njega danes kmetski mladini nudili, bo surogat in bo neprimerno dražji, kot kmetska nadaljevalna šola z domačim učiteljem. Učiteljstvo bo branilo to svoje stališče z vso energijo in žilavo vztrajnostjo, ker smatra kmetsko nadaljevalno šolstvo kot integralen del svojega šolskega programa, brez katerega bi ta izgubil svojo sklenjeno notranjo koncepcijo in prepričevalno silo. Zrušen bi mu bil tudi ves program za njegovo šolsko izobrazbo. Prepričani smo, da bi izgubili dragocena leta z nevhvaležnimi eksperimenti, ako bi iskali merodajni faktorji kako drugo pot k posplošnji poklicni izobrazbi kmetske mladine, končno pa bi le obveljalo naše gledišče.

Slovensko učiteljstvo se je v zadnjih dveh letih z veliko vnemo posvetilo reševanju vprašanja kmetskega nadaljevalnega šolstva in kljub raznim oviram se to šolstvo počasi, a v pravi smeri razvija, in se bo, ako bodo početne težkoče odstranjene, zanesljivo že v prihodnjih letih razvilo do znatne višine ter postalo zgledno za druge pokrajine. Danes imamo v obeh oblastih že okoli 70 kmetskih nadaljevalnih šol za fante in dekleta in vendar je to šele začetek. Pričakujemo od države, da bo oblastno samoupravo v tem započetem delu podpirala in ji pustila dovolj široko kompetenco za iniciativno delo v tej smeri, pričakujemo tudi, da se bodo naše želje in naši predlogi, ki temelje na izkušnji, poznavanju domačih razmer in študiju sorodnih in enakih institucij v inozemstvu, upoštevali.

Miroslava Leitgeb / Ljubljana, Jurčičev trg štev. 3. Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarja. Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

* Primerjaj zadnji uvodnik.

Zbirka za „Učiteljska domova“.

UČITELJSKI DOM V LJUBLJANI.

Darovali so: Ivan Benedičič, šolski upr. v puš., Višnja gora 50 Din, učiteljstvo na Viču 140 Din, in sicer tovariši(ice) Štrukelj 20 Din, Pečenko 10 Din, Berce 10 Din, Kurnaverjeva, Premelčeva, Košakova, Golobova, Toplikarjeva, Gabrškova, Stritfova in Faganelova po 10 Din, Jankovičeva pa 20 Din; Anton Lomšek iz Bušče vasi 25 Din, učiteljstvo v Litiji 110 Din, in sicer tovariši(ice): Rostohar 30 Din, Klovjarjeva 20 Din, Tavželj 20 Din, Zupančič 20 Din, Kodermanova 10 Din in Habjanova 10 Din; Jamnik-Bajc Ljudmila, Velike Poljane 50 Din, Premrov Marija, Grahovo 50 Din, Grom Milan, Babno polje 90 Din, Likar Leopold, Škocijan 50 Din, učiteljstvo v Leskovo 270 Din, in sicer tovariši(ice): Znidaršič 100 Din, Bavdek 100 Din, Riedl 50 Din in Vidmar 20 Din; Colnar Tončka, Zg. Pirniče 100 Din, Jakob Skubic, Smarje-Sap 50 Din, Srečko Kristan iz

Leš 10 Din, skupaj 995 Din. Vsem najlepša hvala! Doslej sem prejel 12.510 Din. — Josip Kobal, blagajnik.

UČITELJSKI DOM V MARIBORU.

Ob prejemu razlik so še darovale šole: Ivanci (Prekm.) 50 Din; Šoštanj, meščanska 20 Din, Vransko 220 Din; Tezno 50 Din; Rače 250 Din; razen teh: Leopold (Viher, šolski uprav. v pok., Slov. Bistrica 100 Din in upokojeno učiteljstvo v Mariboru 150 Din. Najsrčnejša zahvala! — Prispevki od razlik znašajo doslej 16.196 Din.

Nekaterim cenj. tovarišcem in tovarišcem v pojasnilo: Zaenkrat sem objavljaj samo imena šol, s katerih so došli prispevki; imenoma sem navajal le upokojence. O priliki vplačila prispevkov od 2. polovice razlik bom pa objavil imena vseh narovalcev oziroma darovalk. Zelim le, da bi jih bilo še dosti več! — M. Kožuh, blagajnik.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

ZAHVALA.

Poseben sijaj je dal koncertoma učiteljskega pevskega zbora v Mariboru 6. t. m. kakor tudi v Trbovljah 7. t. m. nastop koncertne in operne pevke gosp. Maje Strozil Pečič iz Zagreba. Izvajala je solospve Svatovskih pesmi Borisa Papandopula-Pečića ter je z njimi razvnela izbrano občinstvo. Velika umetnica je sodelovala iz prijaznosti, zato naj se ji vsaj nekoliko oddolžimo z najiskrenejšo zahvalo na tem mestu!

Odbor pevskega zbora UJU — Ljubljana.

ZAHVALA.

Koncert pevskega zbora UJU poverjenstva Ljubljana, ki se je vršil 6. t. m. v Mariboru, je najlepše uspel v moralnem in gnotnem pogledu. Da je tako uspel, gre za sluga predvsem učiteljstvu v Mariboru, ki je vse storilo za čim boljši obisk, pa tudi vsem onim tovarišicam in tovarišem iz bližnje in daljne mariborske okolice, ki so prihiteli na koncert vzlic neugodnemu vremenu, največ iz stanovske solidarnosti. Dokazali so s tem svoje simpatije zboru, ki jih je bil srčno vesel, obenem pa so mu dali spodbude za delo, ki je v čast vsemu slovenskemu učiteljstvu.

Smatramo za svojo dolžnost, da se učiteljstvu, ki je kakorkoli pripomoglo pevskega zboru do popolnega uspeha v Mariboru, najiskreneje zahvalimo. Naj vam bo, tovarišice in tovariši v Mariboru in okolici, v najlepše zadoščenje posebno to, da ste zbor izredno utrdili in ga okrepili za nove naloge! Kar ste storili, je storjeno za slovensko glasbeno umetnost, pa tudi za naš stan sam, za njegovo veljavo v slovenskem kulturnem življenju.

Ljubljana, 11. aprila 1929.

Odbor pevskega zbora UJU.

Mladinska Matica.

NEKOLIKO STATISTIKE O PRIDNOSTI IN INDOLENCI SLOVENSKEGA UČITELJSTVA.

Na drugem mestu prinašamo notico, da grečo knjige Mladinske Maticе s 25. aprilom v tisk. V tem zadnjem trenutku smo dolžni v izogib vsem poznejšim rekriminacijam zlasti z ozirom na požrtvovalne tovarišice in tovariše nekoliko obračuna.

V Sloveniji imamo (vštevši tudi meščanske in srednje šole) 894 šol.

Od teh 894 šol nismo prejeli do 17. t. m. od 297 šol še nobenega naročila. Denarna nakazila pa manjkajo od 286 šol. Med temi šolami, ki se tako temeljito zavedajo svoje misije na polju mladinske literature, figurira tudi lepo število močnih, večrazrednih šol. (V prihodnji številki bomo navedli vse te večrazrednice imenoma).

Po šolskih okrajih se dele te šole, ki se menda niso niti potrudile, da bi otrokom povedale, da eksistira Mladinska Matica, na sledeč način:

Brežice 4, Črnomelj 8, Kamnik 21, Kočevje 26, Kranj 18, Krško 6, Laško 9, Litija 10, Ljubljana 3, Ljubljana-okolica 13, Logatec 4, Novo mesto 17, Radovljica 4, Celje 13, Dolnja Lendava 22, Dravograd 6, Gornji grad 2, Konjice 6, Ljutomer 6, Maribor — desni breg 15, Maribor — levi breg 13, Murska Sobota 37, Ptuj 8, Slovenjgradec 4, Šmarje pri Jelšah 12, od srednjih šol 10.

Zal nam je zlasti za tiste marljive učitelje(ice), ki so dosegli na svojih šolah do 50% in še več, pa ne bodo videli kronanega svojega uspeha na tak način, kakor bi to lahko Mladinska Matica storila, če bi imeli v Sloveniji vsaj polovico učiteljstva z isto vneto in razumevanjem za naše prekornostno delo. Ali je res potrebno, da se mora tudi za tako akcijo pri učiteljstvu trositi sile za agitacijo več let predno dospemo do rezultata, ki bi se lahko dosegel vsaj v par letih?

MLADINSKA MATICA

je do določenega roka dosegla lepo število naročnikov, ki je predvsem uspeh najpožrtvovalnejših tovarišev(ice). Podrobnejšo statistiko bomo objavili, kakor hitro bomo pregledali rezultate v poedinih okrajih.

Pogrešamo pa še mnogo šol in tudi takih, o katerih vemo, da so zbirale naročnike. Ker so knjige deloma že stavljenе in morajo čimprej v tisk, da se dotiskajo do konca maja, prosimo, da se takoj javijo še zaostali naročniki.

25. t. m. se določi naklada letošnjih publikacij. Ta dan je zadnji, da se še upoštevajo naročila. Na poznejše se Mladinska Matica ne bo več mogla ozirati in odklanja odgovornost za zapoznitve.

Kmetško nadaljevalno šolstvo.

KMETIJSKI TEČAJ ZA UČITELJSTVO.

Orač mora stopiti iz ozadja, kamor ga je krivica potisnila že v davni in njegovo in splošno škodo. Pred nami so zahteve, ki dovolj jasno terjajo, da posvetimo v to stran s tako lučjo, da se tudi naobražencu zjasnijo pojmi o velikem in naravnost odločilnem pomenu kmečkega vprašanja za celotno socialno življenje.

Nismo med zadnjimi, ki morajo v to smer. Ze naša socialna pozicija nas neločljivo spaja s tem udejstvovanjem. Saj si ni mogoče predstavljati celega učitelja, če ne pozna najbližjih interesov delavnih kmečkih rok, ki izročajo življenju — življenje, in ne deluje za snovno in tudi duhovno preobrazbo kmečke plasti.

Učiteljstvo se tega zavega in je dovezeto za zdrava stremjenja. Njegovo spoznanje — spoznanje ljudskih plasti. Umetno, da je uspešno delovanje brez sodelovanja in podpore od strani poklicanih činiteljev, oziroma oblasti nemogoče. Mariborski oblastni komisariat se tega dobro zaveda in je v tem pogledu izredno delaven. Saj je v tekočem šolskem letu otvoril 22 tečajev, ki jih obiskuje okrog 600 učencev. Ravno kar (3. t. m.) je otvoril dvomeseni kmetijski tečaj za učiteljstvo, in sicer na strokovnih šolah v Št. Jurju in Mariboru. Sprejetih je bilo skupno 30 učiteljev, pri čemer je komisariat uvaževal predvsem učiteljstvo, ki že poučuje na kmetijskih tečajih.

Tečaj na mariborski šoli obiskujejo: Furlan Janko, Zamostje, srez Dolnja Lendava; Musek Ljudevit, Št. Vid pri Ptuj; Sardoč Adam, Št. Ilj v Slov. goricah; Živko Janko, Studenice pri Poljčanah; Kramar Franc, Sv. Peter pri Mariboru; Vennigerholc Mirko, Središče ob Dravi; Puh Josp, Kamnica pri Mariboru; Porekar Vlado, Ormož; Megla Milan, (Sv. Lenart, Velika Nedelja; Drož Janko, Jarenina; Stuhec Jakob, Sv. Ana v Slov. goricah; Petrač Franjo, Gorica v Savinski dolini; Tomažev Matko, Sv. Tomaž pri Ormožu; Voglar Franc, Slov. Konjice; Gajšek Stanko, Senovo pri Rajhenburgu.

Pouk je teoretičen in praktičen. Strokovnjaki se trudijo podajati snov iz živineje, poljedelstva, sadjarstva in vinarstva kolikor mogoče praktično. Tudi učiteljstvo je prepričano, da ne sme preveč v teorijo. Edino, kar se da praktično uveljaviti, ima v tem slučaju pravo vrednost. V popoldanskih urah uvajajo v praktična dela dobri in izkušeni praktiki.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. — Naročila točno po povzetju.

Radijski aparat

je postal danes že kulturna potreba vsakega inteligenta. Zlasti učiteljstvu ustvarja potrebno zvezo z vsemi kulturnimi centri sveta in jim nosi — nositeljem izobrazbe — izobrazbo v hišo!

Najboljše in najcenejše aparate, sestavne dele in vsa navodila Vam da

Radijska postaja Ljubljana

Miklošičeva cesta 5 Telefon 3190

Plaćila tudi na obroke!

„Mi gremo lahko tudi v gledališče,“

pravi mlada gospa Mica. „Tudi takrat ko peremo, imamo časa, ker nam je težko opravilo pranja odvzel RADION, ki pere sam.“

Varuje perilo!

Splošne vesti.

ZA PREORIENTACIJO NASEGA SOLSTVA IN VZGOJSTVA.

Dasi malo pozno je tudi pri nas novodobno pedagoško stremjenje pričelo pridobivati širši obseg. Četa mladih borcev za novo šolo se vedno večja. Slovensko učiteljstvo ima dvoje pedagoških žarišč, t. j. Pedagoško centralo in Slovensko šolsko Matico.

Ni naš namen delati kako paralelo med obema. Opozoriti pa hočemo javnost na stališče, ki ga je zavzela Pedagoška centrala na svojem obnem zboru dne 10. februarja 1929 napram nujnim pedagoškim vprašanjem, ki zadevajo šolo in učiteljstvo. V resoluciji, ki je bila sprejeta na obnem zboru, poudarjajo mladi borci za novodobno šolo sledeče:

Ugotavljamo, da 10letna poprevratna doba ni bila naklonjena poglobitvi vzgojnih problemov in globoki reformi našega šolstva. Daleč smo zaostali za narodi, ki so se takoj po vojni zavedali svojih nalog in so postavili vzgojo med najvažnejše državne probleme. Pri nas so tudi v ta delokrog posegale partizanske borbe, ki niso dopuščale, da bi bila novodobna načela prišla do tiste veljave kot jo imajo v drugih državah.

Ugotavljamo, da so nekateri predstavniki šolske oblasti omalovaževali in ovirali stremjenje za reformo našega šolstva in delo posameznih borcev za novo šolo. Niso znali ceniti delovanja učiteljev, ki so v praksi uveljavljali nova načela, pridobljena s temeljitim študijem. Smatrali so delo v duhu nove šole za »eksperimentiranje, ki ne dosega onih uspehov kakor stara šolac. Učiteljske praktike delovne šole so pri namestitvah zapostavljali.

Pedagoška centrala stoji s svojim programom, zasnovanim lani, na stališču, da je reforma vsega našega vzgojstva nujno potrebna. Predpogoj za to je, da se učiteljstvo poglobi v pedagogiko, psihologijo in sociologijo. Posebno močno pobudo dajejo realizirana nova vzgojna načela. Zato je delo poedincev, ki preizkušajo nova načela v praksi, posebno dragoceno. Tu se je treba nujno lotiti dela.

Glede šolskega nadzorstva stoji Pedagoška centrala na stališču, da je z ozirom na šolsko reformo nastala nujna potreba, da se tudi ono preorientira v duhu nove šole. Šolski nadzorniki so poklicani, da sodelujejo pri reformi našega šolstva. Za ta posel pa se morajo usposobiti ne samo na podlagi tozadavne pedagoške literature, temveč morajo tudi pogosto obiskovati šole novega tipa doma in po možnosti tudi v inozemstvu, da se lahko poglobijo v njihovo bistvo ter natančno spoznavajo njihovo idejo tudi od

praktične strani. Le tako jim bo mogoče, da se udeležujejo kot organizatorji pedagoških sil svojega službenega področja ter delajo na to, da se tudi pri nas ustanovijo šole novega tipa najprej kot poizkusne šole, potom katerih bi se polagoma prenovilo vse naše šolstvo v smislu načel delovne šole in šole zajednice.

Dalje zastopa Pedagoška centrala stališče, da je prva in glavna naloga šolskega nadzorstva v novi šoli gojitev šolstva, in šele v drugi vrsti kontrola šolskega dela. Šolski nadzornik ne sme biti samo revizor in ogleda, temveč vodja in svetovalec učiteljstva v polnem pomenu teh besed. Pedagoško delovanje, a ne upravnost tehniška, mora biti njegova prva in najvažnejša naloga. Zato pa morajo biti šolski nadzorniki pravi možje, znanstveno in šolsko-praktično dorasli težkim zahtevam svojega službenega položaja. Zaradi tega smejo pri imenovanju šolskih nadzornikov odločati izključno le stvarni preudarki.

Težišče vzgojne obnove leži pač na učiteljstvu. Naj bi se polno zavedalo tega svojega položaja. Istotako pa pričakujemo od prosvetne oblasti in njenih organov, da po vseh močeh podpirajo učiteljstvo pri njegovih poglobljenih oficialni izobrazbi, samoizobrazbi in pri praktičnem delu za novo šolo. Pedagoška centrala bo vse to prenovitveno delo podpirala po svojih močeh; uverjena je, da bo našla oporo v tem tudi pri organizaciji slovenskega učiteljstva.

To je jasen memento merodajnim krogom česa želi učiteljstvo, ki stremi po napredku.

— »Pompozne akcije« razburjajo naše pseudotovariše, ki so navidez silno vneti za »progres«, v resnici pa pobijajo vsako stremjenje za napredek šole in stanu. Slišijo se pritožbe idealnih tovarišev, da še smatrajo »tovariši« tuintam krožke, sestanke in celo študijska potovanja za balast, ki najbrž teži kot mora — njihovo spanje... »Po starih tirih polagoma k novim idejam!« je klic onih, ki se ne morajo znajti v toku časa. Zato toliko rohnenja in jadikovanja proti »pobornikom«. Dnevno časopisje (»Jutro« 14. aprila) tarna o indiferentnosti ljudske mase v književnem pogledu. In naše »kulturno pijo« nirstvo? Krožki spe, sestanki so ustavljeni, stremjenja za napredek profanirana kot — pompozne akcije. Ali ni to mnogo opasnejša indiferentnost, ... — E. V.

— V zadevi nerednega izplačevanja učiteljskih plač smo prejeli od fin. direkcije uradno pojasnilo, da je bilo pri uradni preiskavi, ki je bila izvedena v tej stvari pri računskem odseku za ljubljansko in mariborsko oblast — ta odsek je od 1. aprila t. l.

ukinjen in spojen neposredno z oddelkom za računovodstvo in proračun pri finančni direkciji v Ljubljani — ugotovljeno sledeče: Trebovanje kreditov na učiteljskih plačah za mesec januar, februar in marec 1929 je predložil označeni računski odsek že dne 28. novembra 1928 pod P. br. 9503 ministrstvu prosvete, torej točno po določilih pravilnika o poslovanju računovodstvenih odsekov pri ministrstvih in spec. računovodstev in blagajni (»Ur. list« z dne 1. aprila 1927, št. 260/60). To trebovanje je vsebovalo popolnoma točno izračunano potreščino za zadnje četrtletje proračunskega leta 1928./29., otvoritev kredita, ki je na to dospela, je bila znatno nižja. Radi tega je zaposil računski odsek dne 23. januarja t. l. pod P. br. 5448/3 za dodatno otvoritev nedostalega kredita, na kar je zahtevalo ministrstvo prosvete pojasnila s posebnim dopisom, ki je dospel šele 19. februarja t. l. ter bil še isti dan rešen pod P. br. 1680/2. Na to je bil prvi del kredita otvorjen računovodstvu dne 6. marca t. l., drugi del pa šele 18. marca 1929. Jasno je torej, da ne zadene radi zakasnitve izplačil učiteljskih prejemkov za mesec marec t. l. nikaka krivda niti ne oddelka za računovodstvo in proračun, niti ne odgovornih nadredbodavcev v Sloveniji.

— **Komisija za prosvetno reformo v ministrstvu prosvete.** V ministrstvu prosvete se je sestala komisija, ki izdeluje temeljne prosvetne reforme v naši državi. Člani komisije so: Direktor Stevo Marković, prof. Čajkovič, Mita Dordević, Vlada Petrović, inšpektorja Dordević in Mladenović ter referent Pavel Flerić. Naloga komisije je, da izdela v podrobnosti program šolske reforme in ugotovi pravce za posamezne šolske oblike.

— **Kongres Internacionalne federacije učiteljskih udruženj,** se je vršil v Belinzoni dne 6., 7. in 8. t. m. Na ta kongres so dne 3. t. m. odpotovali člani Izvršnega odbora UJU Vlada Petrović, Tih. Kostić, Vujica Petković, Danilo Dordević, Anta Mladenović, Pavle Flerić (od min. prosvete), Aleksije Đurđić (od pov. Beograd).

— **Delegati UJU,** ki so odpotovali na kongres Internacionalne fed. učit. udruženj v Belinzoni dne 3. t. m. so se vrnili v Beograd dne 11. t. m.

— **Reforma meščanskih šol.** Direktor Marković je podal glede nameravane reforme sledeče informacije: Javnost zanima posebno vprašanje redukcij gimnazij. Res je, da so bili ti zavodi ponekod ustanovljeni brez potrebe in načrta. Ti zavodi so nastali pogosto v krajih, kjer ni bilo ne sredstev, ne zgradb, ne učiteljev. V Gackem n. pr. je direktor gimnazije nek predmetni učitelj, šola je brez profesorjev, brez učil in drugih sredstev. Po končani nižji gimnaziji dijaki niso ne za trgovino, ne za poljedelstvo. V takih krajih naj se raje ustanove meščanske šole. V Dalmaciji so potrebne meščanske šole za ribarstvo. Ponekod je tu ribarstvo še vrlo primitivno. Enaka šola spada v Ohrid. V Bosni so potrebne meščanske šole za rudarske poklice. V vinorodnih krajih je treba ustanoviti meščanske šole za vinogradniški predmeti, v mestih z razvito trgovino s trgovskimi učnimi programi. Seve so potrebne v to svrhu temeljite izpopolnitve učil in zlasti učnih knjig, ki so pogosto dokaj nezadostne. Enoobraznost naj se umakne diferenciaciji. Vrhu tega so na teh zavodih pogosto nastavljeni nekvalificirane učne moči. V Vojvodini in Dalmaciji uče na meščanskih šolah komaj absolvirani učitelji in učiteljice. Na meščanske šole spadajo predvsem absolventi pedagoških šol. Treba bo izbrati najboljše učitelje in jih v svrhu izpopolnitve za meščanske in strokovne šole poslati na Češko in v Nemčijo. Za nas je najboljše posnemati glede teh šol Čehe, ki so jih izpopolnili do zavidne višine. Te šole naj se opremijo s posebnimi zgradbami za delavnice, kabinete in laboratorije. Pouk bodi v prvi vrsti praktičen, ročen, tako da se mladina neposredno uvaja v kasnejše poklicno življenje.

— **Monopolizacija šolskih knjig.** Članek, ki je izšel pod tem naslovom v 29. številki »Učiteljskega Tovariša«, je izšel v prevodu v »Narodni Prosveti« št. 25 z dne 4. aprila.

— **Reforma učiteljskih v naši državi.** Direktor Marković je dal tozadevno sledeča pojasnila: Reforma učiteljskih je treba obravnavati in proučevati skupno z vprašanjem ljudskega šolstva. Prošlo bo še veliko časa, preden prodor v naša naselja strokovnjaki za gospodarski napredek, kakršni so zdravniki, veterinarji in agronomi. Najvažnejša gospodarska in kulturna činitelja pa sta duhovnik in učitelj. Poslednji naj ne bo samo dober vzgojitelj, temveč mora zasledovati vse pojave gospodarskega in kulturnega življenja in dajati pri vsaki priliki nasvete in bodriti prebivalstvo z iniciativami. V to ne zadostna teoretski pouk, temveč mora učitelj prevzeti važna praktična spoznanja. Učiteljska naj se temu primerno reformirajo. Pouk trajaj 5. mesto dosedanjih 4 let. Poslednje leto naj velja zlasti praktičnemu delu med ljudstvom. Važno je izvensolsko delo. Učiteljska treba izpremeniti v inter-nate. Pri moških učiteljskih naj se ustanove nižje kmetijske šole, da se tudi učitelji za morejoo praktično pripravljati na delo v novem duhu in med narodom. Zenska učiteljska pa naj imajo še posebne gospodinjske tečaje. Število teh tečajev in šol je sedaj docela nezadostno. Zlasti so te šole potrebne v Bosni in Hercegovini. Kmet še ne zna zamesti hleba iz boljše moke. V ljubljanski oblasti prihaja na 700 do 800 prebivalcev po ena ljudska šola, v travniški oblasti pa komaj na 3300.

— **Učiteljska samoizobrazba.** V »Narodni Prosveti« št. 28, z dne 28. marca je

začel priobčevati tov. Mihajlović pod gor-njim naslovom nekatere misli o učiteljski samoizobrazbi v Sloveniji. Članek je namenjen predvsem kot odgovor tov. Ostercu na njegov članek v »Popotniku« in je pravzaprav nadaljevanje polemike, ki se je začela že na prvem samoizobraževalnem tečaju v Ljubljani.

— **Težak udarec** je zadel obitelj našega poverlj. namestn. tov. Antona Hrena, šol. uprav. v Studencih pri Mariboru. Kruta Morana mu je tragično ugrabila 22letnega sina Branka z njegovo nevesto Milko. V nedeljo 7. t. m. sta obupala nad mladim življenjem in ne da bi kdo izmed domačih sploh slutil, sta sporazumno končala svoj življenjski sen. Usoda je tem krutejša, ker starši zaročencema, živečima v najlepši harmoniji v dobrih službah, niso branili poroke. Poiskala sta si raje dom v skupnem grobu, kamor so ju položili v torek 9. aprila ob ogromni udeležbi vseh slojev prebivalstva. Posebno sočustvujejo s težko prizadeto obiteljjo stanovski tovariši. Naše iskreno sožalje!

— **Kaj sedaj?** Poč tem naslovom prinaša »Narodna Prosveta« članek v rubriki »Iz ljubljanskega poverjeništv«, v katerem so iznečene misli za delo med narodom v ozdravljenju posledic strankarstva in strankarskih borb.

— **Učiteljska društva, odnosno izobraževalni krožki,** ki so prejeli brošuri »Liberalizem« in »Sociologijo« in še niso poravnali pripadajočih, dolžnih zneskov — opozarjamo zadnjikrat na plačilo teh, ker bomo sicer primorani dolžne vsote prisilnim potom izterjati.

— **Učiteljska društva,** ki še niso nakazala poverjeništvu za centralo Beograd do plačila za l. 1927./28. a 5 Din za vsacega člana, prosimo, da store to do 15. t. m.

— **Profesor beogradske univerze obtožen po zakonu o zaščiti države.** Listi poročajo, da je bil v sredo arctiran profesor tamošnje univerze dr. Dragoljub Jovanović. Aretacija je v zvezi s predavanjem, ki ga je imel prof. Jovanović na Ljudski visoki šoli v Beogradu. Govoril je o psihologiji srbskega seljaštva in se je pri tem po mnenju policije pregrešil proti zakonu o zaščiti države. Državno sodišče je odredilo državnega pravdnika dr. Košćeca, ki je aretiranelega Jovanovića zasliševal. Po končanem zaslišanju je bil prof. Jovanović izpuščen, da se lahko brani iz svoje bode. Njegova stvar pride pred državno sodišče.

— **† Ferdinand Kalinger, šolski ravnatelj v pokojju.** Polnih 53 let je poučeval aktivno in vedno enako uspešno. V Toplicah pri Novem mestu je deloval celih 27 let. Tu je ustanovil gasilno društvo, ki ga je ob odhodu imenovalo za svojega častnega člana, bil je več let občinski odbornik in dobil zato častno občanstvo, tu je vodil cerkveno petje, ustanovil svoj pevski zbor in bil narodu pravi svetovalec. V tistih časih se je kot izvrsten muzik poizkusil tudi v kompoziciji in napravil veliko pesmic, ki so vse ponarodele zaradi svoje lepe melodike. Kot izbornega šolnika ga je tedanja vlada poklicala na nadzorniško mesto za kranjski in radovljiški okraj. Njegova mehka narava in neugnanja delavnost na polju ljudske prosvete pa se nista strinjali s pisarno in birokratskimi težavami, zato se je po kratki dobi nadzornikovanja otresel, bil imenovan za šolskega ravnatelja in dobil osnovno šolo v Tržiču, kjer je preživel nad dvajset let, od teh 4 v pokojju. Tržiško osnovno šolo je pokojnik poslovenil še pod avstrijsko upravo, jo dvignil na veliko višino in skrbel za njo kakor more skrbeti le rojen učitelj za svoj zavod. Vodil je obrtno-nadaljevalno šolo in bil med ustanovitelji meščanske šole za občino Sv. Katarine. Zasluge pokojnika za razvoj tržiškega šolstva so neprecenljive in zato ga je tržiško mesto ob upokojitvi imenovalo za svojega prvega častnega meščana, kralj pa mu je podelil red sv. Save IV. stopnje. Ko je odhajal v pokoj, se je poslovil Tržič od njega kakor od svojega dobrega očeta, ki je delil samo radost in veselje, želel mu je mnogo let zaslužnega počitka... — Letošnja huda zima je tudi tu našla svojgo žrtev. Prehladu se je pridružila splošna oslabeledost in po štiritredenski boleznii je prišla smrt in zatisnila za večno od dela in napora trudne oči. Pri odprtem grobu v Tržiču se je od pokojnika poslovil v imenu prosvetnega oddelka ljubljanskega nadzornika g. Fortunat Lužar, kot učitelja je proslavil sreski referent g. Vilibald Rus, v imenu Tržiča je vzel slovo mestni župan g. Ivan Lončar, v imenu učiteljstva pa predsednik učiteljskega društva za kranjski okraj g. Josip Lapajne.

Ure, zlatnine in srebrnine na obroke
brez zvišanja cen pri urarju in juvelirju
M. JLGGERJEV SIN, Maribor
Gosposka ulica 15.

Pletene spomladanske kostume, lumberje, jumperje, telovnike, nogavice i. t. d. izdeluje najceneje tvrdka
FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ulica 7.
Naročila v najkrajšem času. Vedno najnovejši vzorci.

— **Ob priliki koncertov učiteljskega pevskega zbora v Mariboru in Trbovljah** so objavili listi »Večernik«, »Delavska politika« in »Mariborer Zeitung« ter »Slovenec«, »Jutro« in »Slovenski Narod« v Ljubljani vrsto člankov in notic v reklamne svrhe popolnoma brezplačno. Pevski zbor se uredništvom navedenih listov zahvaljuje za posebno prijaznost.

— **Koncert v Trbovljah 7. t. m.** Pevski zbor učiteljstva ljubljanskega poverjeništv UJU je nastopil tudi v Trbovljah. Nastop je bil posečen, posebno narodne pesmi so se morale ponavljati. Ob koncu ni pustilo mnogoštevilno občinstvo z zbora z odra, zato je moral dodati Grgoševičovo skladbo »Zetva je«. Prireditelj v Trbovljah je bila v rokah tovariša Suligoja, ki je s požrtvovalnostjo in uvidenostjo dosegel, da je najlepše uspela. Naj mu bo za to izrečena topla zahvala!

— **Andrej Skulj: Naša zelenjad.** Kmetijska Matica v Ljubljani je izdala za leto 1928. svojim članom poleg ostalih tudi knjigo: Naša zelenjad, ki jo je spisal priznani strokovnjak tov. Andrej Skulj. Res je, da imamo Slovenci že več knjig, ki opisujejo enako snov. Res je pa tudi, da ni nobena pisana tako poljudno-strokovno in priprosto, kakor ta. Na 92. straneh je pisatelj opisal predvsem zelenjadni vrt, nato pa posamezne vrste naše vsakdanje zelenjadi: solate, špinacea, kapusnice, korenjsko zelenjad, čebulnice, bučnice, stročnice in dišavnice. Temu je dodal še kratka navodila za shranjevanje zelenjadi, delovni koledar in zelenjad v kuhinji. Ako hočete uspešno pridelovati zelenjad, naročite si knjigo takoj. Stane 30 Din pri založništvu. Manjkati ne sme v nobeni učiteljski knjižnici. Izvrstno bo služila tovarišicam, ki poučujejo gospodinjstvo.

— **Za koncert učiteljskega pevskega zbora v Mariboru 6. t. m.** je dala klavir brezplačno na razpolago tvornica klavirjev Josipa Brandla v Mariboru. — Srečna hvala! Zdi se nam umestno, obvestiti učiteljstvo o tem.

— **Dr. Rus: Prva pomoč.** Oblastni odbor PRK sporoča vsem šolam, ki so zadnje čase naknadno naročile prvi zvezek njegove knjige, t. j. dr. Rusovo »Prvo pomoč«, da je ta razprodana, zaradi česar žal ne more več ustrežati naročilom. Enako se prosi tudi vse druge šole, da je naj za enkrat ne naročajo več, dokler ne bo objavljen ponatis. Kdaj se to zgodi, bo objavljeno naknadno. Drugi zvezek knjižnice, to so dr. Bevkove »Zdravilne rastline«, je v tisku in jih začne oblastni odbor PRK že v kratkem razpošiljati.

— **Proslava treznostne ideje.** Prosvetno ministrstvo je tudi letos odredilo proslavo treznostne ideje, ki se naj vrši v času od 21. do 28. t. m. po vseh šolah naše domovine. Že od leta 1920. pa je v veljavi odlok bivšega viš. šol. sveta v Ljubljani, skaterim se je naročilo učiteljstvu proučevanje treznostnega gibanja. Zato ne bo težko najti predavateljev, ki bodo lahko prevzeli to nalogo po šolah. Dovoljujem si le pripomniti, da je želja vseh abstinentov, naj se letos predavatelji ne omejujejo samo na abstinenco od alkoholnih tekočin, marveč naj poudarjajo treznost vobče, to je tudi glede nikotina, gorvorjenja in vedenja, na dekliskih in mešanih šolah pa še posebej glede nedostojne in luksurijske obleke. Ker se pa mladina hoče »izživeti«, naj se ji priporoča kot nadomestilo predvsem pridno učenje ter čitanje koristnih in zabavnih knjig, poleg tega pa zdrav sport, izprehodi, izleti, primerne igre in delo, ki se ga vadi pri rokotvornem pouku, v podeželskih šolah pa še vrtnarstvo. Glavno paznjo pa je treba vsekako obracati na alkoholizem, ki je izvor vsega zla v našem narodu. Ne pozabite končno tudi na delovni princip, zato naj otroci pri tej priliki sodelujejo s pripovedovanjem ali vprašanji. — K sklepu navajam še statistične podatke o konsumu alkoholnih tekočin v Sloveniji za l. 1928. (v oklepajih pa za leto 1927., oziroma pri vinu tudi za l. 1926.) Vina se je popilo 26,964.844 l. (30,227.659 litrov — 34,168.154-90 l). Državne trošarine se je plačalo v preteklem letu zanj 9,437.695-39 Din (predlansko leto 10,579.680-94 Din). Za domače pivo je znašala državna trošarina 959.332 Din (3,474.903-25 Din), za žganje 960.230-10 Din (1,629.003-23 Din) in za špirit, ki se je pa uporabljal tudi za industrijske proizvode, n. pr. za kis, parfumerijo, lake i. dr. 4,073.716-65 Din (10,556.032-20 Din); za fina vina (šampanjec, malaga, ciper i. dr.) 253.789-68 Din. Ta statistika kaže sicer zelo razveseljevalne rezultate, ko bi ne vedeli, da je temu padcu predvsem vzrok prosta žganjekuha, ki preti ugonobiti predvsem doslej naš najzdravejši del naroda, to je kmetijski. Zato v neizprosni boj zlasti proti temu našemu najhujšemu sovragu! — R. Horvat st.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

— **Učiteljski dom v Ljubljani zboruje 8. majnika ob 1/2 8. uri v beli unionski dvorani v Ljubljani, po razporedu, ki ga prijavi mo v prihodnji številki.**

— **Skupno zborovanje učiteljskih društev,** (ki se prijavi jo kranjskemu učit. društvu), se vrši 8. majnika 1929 ob 9. uri. Obseg: situacijsko poročilo, zadržiništvo, dunajska ekskurzija.

Mladina mora biti bistre glave in vedre-ga duha. Prava kava mladino slabi. Kuhajte ji zato rajši vsak dan ZIKO.

Opozarjamo na oglas Oblačilnica za Slovenijo, Ljubljana, Miklošičeva cista 7, ki obstoja že 10 let in ni identična z nobeno drugo novejšo Oblačilnico v Ljubljani, dalje na to, da ona ne pošilja potnikov cenjenim strankam na dom.

Med prijateljicami: »Svetujem Vam draga gospa, da vzamete za pranje perila SCHICHTOV »RADION«. — Poglejte našnji oglaš!»

FOTO-APARATE kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Stanovska organizacija UJU
Iz poverjeništv UJU.

— **pov. Izplačilo razlik upokojencem.** V zadnjem času nam prihajajo mnoge prošnje upokojenih tovarišev(ice) za intervencijo glede izplačila razlike in kakor doznavamo, prihajajo enake prošnje tudi na državne urade. V več slučajih smo ugotovili, da niso prosilci letos niti vložili nove prijave, niti obnovili prijave lanskega leta, kakor je bilo objavljeno v listih, temveč se samo sklicujejo na lansko prijavo. Na podlagi lanskih prijav se razlike ne izplačajo. Kdor ni letos še vložil nove prijave, ali še ni obnovil lanske prijave, naj pošlje na naslov: Oddelek drž. računovodstva pri fin. direkciji v Ljubljani, Krčkov trg vloga (nekolokovano), v kateri naj sporoči, da se znesek, ki ga je lansko leto (1928.) prijavil za izplačilo razlike za čas od 1. oktobra 1923 do 30. aprila 1924 ni izpremenil. Na podlagi take vloge in lanske prijave zaprosi fin. direkcija za kredit in ko se ta otvori, izvrši računovodstvo takoj izplačilo avtomatski. Uvažujte to in zadeva bo urejena.

Vabila:

— **LJUBLJANSKO UČIT. DRUŠTVO** ima v sredo 24. t. m. v telovadnici II. mestne deške osnovne šole redno mesečno — **celodnevno zborovanje** z običajnim dnevnim redom in predavanjem dr. Fr. Misa o **duševni higieni in psihoanalizi šolske mladine.**

— **ZBOROVANJE KAMNISKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA** se vrši dne 20. aprila t. l. ob 1/2 10. uri v Radomljah s sledečim dnevnim redom: 1. Pouk materinščine po načelih delovne šole — nadaljuje G. Lukežič, sreski šolski referent. 2. Potovanje po Bolgariji — predava E. Adamič, prof. v Ljubljani. 3. Situacijsko poročilo. 4. Stanovske zadeve. 5. Predlogi. 6. Slučajnosti. — A. Arrigler, t. č. predsednik.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKO-SEVNIŠKI OKRAJ** zboruje v soboto 4. maja 1929 ob 8. uri v Sevnici po običajnem dnevnem redu. Ker je to istočasno društveni majniški izlet, pričakuje polnoštevilne udeležbe — **odbor.**

— **USTANOVNI OBČNI ZBOR OKR. UČITELJSKEGA DRUŠTVA UJU ZA LJUBLJANSKO OKOLICO** — zahodni del bo v soboto 27. aprila ob 9. uri dopoldne v šoli na Viču. Poročila, volitve in referat sreskega prosvetnega referenta Ivana Struklja: Pedagoški teden na Dunaju. — Eno uro prej istotam odborova seja.

Za pomladansko in letno sezijo
Vam nudi
Oblačilnica za Slovenijo
Ljubljana, Miklošičeva c. 7

svojo bogato zalogo vsakovrstnega damskega in moškega manufakturnega blaga, samo iz prvovrstnih angleških, čeških in nemških tovarn. Velika izbira, ugodna nabava. — Najnovejši vzorci! Cene solidne in brezkonkurenčne!

Ne zamudite prilike in oglejte si pred nabavo tudi našo bogato zalogo!
Cenjeno učiteljstvo dobi blago na obroke samo proti predložitvi legitimacije.

—k Nova knjiga Tavčarjevih zbranih spisov. III. zvezek. Vsebina: Otok in struga, Tiberius Pannonicus, Vita vitae meae, Janez Solnace. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Izdala in založila Tiskovna zadruga. V Ljubljani 1929. Strani XV + 464. Broširana 84 Din, vezana v celo platno 100 Din, v pol francoski vezavi 106 Din, poština 3-50 Din.

Tavčarjeva beletristika, napisana na prelomu 70ih in 80ih let prejšnjega stoletja in zbrana v kronološkem redu v pričujočem zvezku, nosi na sebi predvsem tri vidne znake svojega postanka: jasno se razločijo v nji sledovi Levstikove Jurčičeve literarne dediščine, razvijajoči se ob otipljivih linijah istočasne nemškega pripovedništva na krepki osnovi svojevrstne, našemu pisatelju lastne umetniške individualnosti.

Tavčarjevih povesti ni treba posebej priporočati. Kot enega najboljših naših klasikov spadajo na knjižno polico vsakega slo-

venskega človeka. Do sedaj so izšli štirje zvezki, in sicer III., IV., V. in VI. Naročajo se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

—k »Nolit«. U okviru Književne Zjednice Nolit izšao je iz štepe 2. broj »Nove literature«, mesečnog časopisa za kulturna pitanja. Sadržaj: Josip Kulundžić: Veliki kritičar u dilemi. Claud Mac Kay: Na železničkoj pruzi. O. Biha: Podvizi jednog klajnbirgera. O. Stefanović: Pismo jednog proleterskog pesnika. Maksim Gorki: Sreća. Dobriša Cesarić: Predgradje. Paul i Maria Krišche: Žena u toku istorije. Henri Barbusse: Sud. T. K. Fodor: Tragični i groteskni ekvator socijalnog filma. O. Biha: Povodom jedne umetničke izložbe u Beogradu. Kulturna kronika. Literarna kronika. Umetnički prilozi. Podvlačimo interesantnu novelu savremenog crnačkog pisca Claud Mac Kaya koji, u živom koloritu, crta svoj milje. Polemični članak Jos. Kulundžića o savremenoj literaturi

i kritici Jugoslavije. Dobro probran beletristički materijal sa ilustracijama. — Cena: god. pretplata Din 60, polug. Din 30, tromesečna Din 15, pojedinačni broj Din 6. Dobija se u svim knjižarama i u administraciji lista Cara Uroša 15, Beograd, tel. 2945.

—k Dr. Fr. Bradač: Češko-slovenski slovar. Založila Jugoslovenska knjigarna. — V Ljubljani 1929. Strani 315. — Cena vezanemu izvodu 70 Din. — V založbi Jugoslovenske knjigarne v Ljubljani je nedavno izšel Učbenik češkega jezika, ki mu je sledil sedaj Bradačev Češko-slovenski slovar. Čeprav je moral avtor z ozirom na prostor izpustiti iste češke besede, ki so si s slovenskimi po obliki in pomenu docela enake, obsega vendar slovar preko 16.000 različnih besed, pri čemer niso všteti številni istodebelski izrazi. Tako že po svoji obsežnosti nadkriljuje Zavadilov češkoslovenski slovník, ki je vrhu tega tudi okoren v slovenskem izrazovanju

in zastarel. Oprema slovarja, ki ima žepni format, je prav dobra, notranja uredba zelo pregledna in praktična. Naroča se v Jugoslovenski knjigarni v Ljubljani.

—k »Strički Matički«. Priljubljeni mladinski pesnik, tovariš Albin Čebular hoče zopet mladini in vsem, ki z njo čutijo, pokloniti lepo zbirko pesmic. Knjiga, ki bo obsegala 47 pesmic in 30 mičnih slik, bo v kratkem dotiskana. Da bo tudi siromašnim otrokom dostopna, bo cena izredno nizka; stala bo broš. 8 Din, vezana v celo platno z zlatim napisom pa 14 Din. Prva zbirka »Priateljčki v ugankah« je našla mnogo priznanja. Naj omenimo samo, da je Slov. Mladinska šola v Clevelandu naročila 100 izvodov naenkrat. Brez dvoma bodo tudi »Strički Matički« hitro našli pot med naše učiteljstvo in potom njega med našo mladino. Naročila sprejema Brezalkoholna produkcija v Ljubljani.

Knjigarna, umetnine, muzikalije Goričar & Leskovšek * Celje Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

priporoča bogato zalogo šolskih učil kakor:
Slike stenske iz zoologije, zgodovine, zemljepisja, anatomije, matem. geografija, prva pomoč, etnografija, itd. Učila za demonstriranje iz fizike, optike, mehanike, kemije itd., razne preparate ptic, živali, naravoslovstva. Kosmos Baukasten, Elektrotehnika, optika, mehanika, kemija, dalje šolski stenski zemljevidi na platnu s palicami solidno izdelani. Slike našeg Jadrana dve serije po 6 slik napete, serija Din 180.

Zahtevajte specielne seznamne učil.

„6“ Staroznana „6“
restavracija „6“
„pri šestici - pri zeksarju“
v Ljubljani, Dunajska cesta
se priporoča cenj. občinstvu iz mesta in dežele
„6“ Rezi „6“
Zalaznik „6“

Najbolj času primerna darila
si nabavite

v konfekciji „DERENDA“
LJUBLJANA, nasproti dram. gledališča.

V veliki izbiri se Vam nudijo vsa oblačila za moške, fante in dečke, osobito zimske suknje, kratke in dolge obleke za šolarje, i. t. d. po brezkonkurenčnih cenah!

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.
Drogerija A. Kanc, sinova
Ljubljana, Židovska ulica 1
in drogerija Wolfram, nasled.
M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

Hotel „TRATNIK“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

priporoča lepe zračne sobe

Higijenična pralnica in svetlolikalnica

FR. ŠIMENC

Ljubljana, Kolodvorska ulica 3

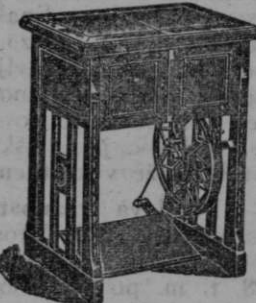
Kemično snaženje oblek

Pelikan

Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Povsod na zalogi. Tiskovine na zahtevo.

Primerna ter koristna darila
so samo

Gritzner in Adler

šivalni stroj in kolo ter pisalni
stroj URANIA. Najboljši materijal
in lepa oprema samo pri

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

Telefon 2913 blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913
Za šolo in učiteljstvo poseben popust.

TOVARIŠI!

ŽE STANOVSKA ZAVEDNOST VELEVA, DA PODPIRAMO PRI NABAVAH SVOJIH POTREBŠČIN V PRVI VRSTI SVOJE LASTNE USTANOVE. VELIKO BOLJ PA SMO V SVOJEM INTERESU DOLŽNI TO STORITI TEDAJ, AKO NAM NUDIJO TE USTANOVE VEČJE UGODNOSTI IN KORISTI KOT TUJE. ENA IZMED TAKIH USTANOV JE NAŠA

Nabavljajna zadruga drž. nameščencev v Ljubljani

TELEFON ŠTEV. 2421 VODNIKOV TRG 5 ČEKOVNI RAČ. 12416

ONA NAM NUDI SPECERIJSKO IN KOLONIJALNO BLAGO NAJFINEJŠE VRSTE PO NAJNIŽJH CENAH, KI SO MOGOČE. VELIKA IZBIRA DEŽNIKOV, PREDPRAŽNIKOV IN NAJFINEJŠIH IN NAJTRPEŽNEJŠIH ČEVLJEV LASTNEGA IZDELKA. V ZALOGI NAJFINEJŠI ŠIFON, PLATNO IN SRAJCE ZA GOSPODE PO NAJNIŽJH CENAH.

PREPROGE (LAUFTEPPICHE) PO NAJNIŽJI CENI — NA OBROKE.

NAMOČENA POLENOVKA

DOSTAVLJA SE BLAGO NA DOM IN DOVOLJUJEJO SE OLAJŠAVE PRI PLAČILU

ZADOVOLJITI SVOJE ČLANE, JE TE ZADRUGE NAJVIŠJI CIL!

TOVARIŠI! TOVARIŠICE! PRISTOPITE K TEJ ZADRUGI IN KUPUJTE PRI NJEJ!

TOVARIŠICE!

L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon šte. 2.282.

Hotel „ZAKA“, Bled 2

Sprejema šolske izletnike na kosilo od 8—12 Din; s celodnevno oskrbo in prenočiščem od 25—35 Din. Penzijon pred in po seziji 50—55 Din.

Se priporoča Kati Korošec.

Ribiči! Čas je, da se opremito za ribolov.
Bogato izbiro Vam nudi

F. K. KAISER, puškar

LJUBLJANA, Kongresni trg 9

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana

Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

Priporočamo trvdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!